

Asia: VN/16552/2022

Arviomuistio lautamiesten valintatavasta

Lausunnonantajan lausunto

1. Pitäisikö lautamiesten valintatapaa muuttaa nykyisestä? Miksi?

Kyllä, ehdottomasti pitäisi muuttaa. Lautamiesten nykyinen valintatapa on arviomuistiosta ilmenevin tavoin tuomioistuinten riippumattomuuden ja puolueettomuuden näkökulmasta hyvin ongelmallinen.

2. Jos lautamiesten valintatapaa muutetaan, kenen pitäisi nimetä lautamiesehdokkaat? Miksi?

Varteenotettava vaihtoehto on, että Tuomioistuinvirasto tai tuomarivalintalautakunta nimeää keskitetysti lautamiehet avoimen haun jälkeen. Tämä vaihtoehto vaatii kuitenkin lisäresurssien myöntämistä Tuomioistuinvirastolle tai tuomarivalintalautakunnalle. Käräjäoikeuksilla ei ole mahdollista hoitaa itse ehdokasasettelua, eikä tämä myöskään ole tarkoituksenmukaista.

3. Pitäisikö lautamiesten mahdollinen rikostausta selvittää ennen kuin heidät voitaisiin nimittää tehtäväänsä? Jos, niin kenen pitäisi tällainen selvitys tehdä?

Ehdottomasti kyllä. Tarkoituksenmukaista on, että selvityksen tekee nimittävä viranomais.

4. Jos lautamiesehdokkaita olisi enemmän kuin lautamiespaikkoja, kenen pitäisi valita lautamiehet asetettujen ehdokkaiden joukosta? Miten valinnan pitäisi tapahtua?

Valinnan tekevän viranomaisen tulisi valita lautamiehet.

5. Jos lautamiesten valintatapaa muutetaan, kenen pitäisi nimittää lautamiehet? Miksi?

Tuomioistuinviraston, tuomarivalintalautakunnan tai sen hovioikeuspiirin hovioikeuden, jonka alaiseen käräjäoikeuteen lautamies nimitetään.

6. Muita kommentteja arviomuistiosta?

Arviomuistiota ei olisi tullut rajata pelkkään lautamiesten valintatapaa koskevaan kysymykseen. Kuten oikeudenhoidon selonteossakin on todettu koko lautamiesjärjestelmän tarkoituksenmukaisuus tulisi ottaa kokonaistarkasteluun viivytyksettä ja ennen nykyisten lautamiesten kauden päättymistä.

Perttilä Jenni
Etelä-Pohjanmaan käräjäoikeus

Virrankoski Paula
Etelä-Pohjanmaan käräjäoikeus